

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericesca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINECA.

Pretulu abonamentului:
 Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.
 „ „ „ „ „ jum. anu 2 „ 50 „
 Pentru Romani'a si strainetate pe an 14 franci
 „ „ „ „ „ j. a. 7 franci

Pretulu insertiunilor:
 Pentru publicatiunile de trei ori ce contien
 cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte
 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondintiele sè se adreseze la Redac-
 tiunea dela
 „BISERIC'A si SCÓL'A“
 Er banii de prenumeratiune la
TIPOGRAFF'A DIECESANA in ARAD.

Restaurarea corporatiunilor bisericesci.

Se incepe bine anulu, in carele am intratu.

Dupa legea fundamentala cu inceputulu a-
 nului curentu a espiratu mandatulu corporatiuni-
 loru bisericesci din parochia si protopresviteratu;
 si clerulu si poporulu este chiamatu de nou a-si
 alege liberu ómenii, in man'a caror'a voiescu a
 depune destinele acestoru organe constitutive ale
 bisericeii.

Se incepe deci anulu cu viétia, cu activitate
 pre terenulu administratiunei bisericesci.

Accentuámu anume, ca viétia, ce se vede,
 si activitatea pusa in curgere se repórtá la ad-
 ministratiunea bisericesca, parte pentruca nu ara-
 reori se intempla, ca acestu soi de lucrare se
 confunda cu celelalte ramuri ale vietii bisericesci,
 parte din motivulu, ca ne-am deprinsu a tiené
 multu, si dóra chiar a asceptá mai totulu in bi-
 serica si scóla dela modulu, cum ne vomu in-
 depliní detorintiele nóstre de crestini si bisericani
 in cadrulu, ce ni-lu norméza legea fundamentala
 pre terenulu administratiunei bisericesci.

Este mare missiunea, cu care a inzestratu
 si insarcinatu Mantuitorulu Christos patrimoniulu
 seu, biserica. I-a facutu de chiamare a luminá
 mintea si a desvoltá inim'a credintiosiloru sei spre
 a intielege adeveturile divine ale religiunei, cá
 astfeliu aceste adeveturi se steperánsca, si se dom-
 nénsca in societatea omenénsca spre fericirea po-
 póreloru si intru prémarierea lui Ddieu.

Acésta missiune se indeplinesce prin ómeni,
 ér ómenii, caror'a li-se incredintiéza, este trebu-
 intia, se fia multi, se fia bine provediuti spiritu-
 alminte si materialminte, daca voimu se-i avemu,
 si incát nu-i avemu se-i putem formá, si daca
 voimu, cá se fia liberi de grijile vietii, si se póta
 se traiesca numai pentru inalt'a loru missiune.

Pre langa ómeni ne mai trebuescu o mul-
 time de asiedieminte si institutiuni de cultura.

Ne trebuescu biserici, ne trebuescu scóle multe,
 si pentru o multime de ramuri de viétia.

La tóte acestea fundamentulu ni-lu da nu-
 mai o buna administratiune. Acésta administra-
 tiune merge ea cum merge, tírsiu grapisiu. Sunt
 ómeni in administratiunea bisericesca, cari lucra,
 si se ostenescu, cá tóte sè-se faca bine, si inca
 cât se póte mai bine; dar lucrurile nu mergu,
 cum ar trebui se mérga. Se pare ca le lipsesce
 chiar fundamentulu.

Se aducu in sínódele eparchiali si in con-
 gresulu nationalu multime de concluse, cari con-
 tienu bune si salutarie dispositiuni, dar ptiene
 din aceste dispositiuni se esecuta, si dóra si mai
 ptiene se esecuta bine, si se aplica astfeliu, cá
 ele in adeveru se póta aduce róde pentru bise-
 ric'a si poporulu, in favorulu, carui'a s'au adusu.
 Câte din aceste dispositiuni nu remanu inse li-
 tera mórtá, lucruri, cari s'au decisu, si a caroru
 esecutare s'a dispusu, dar nu s'au aplicatu!

Ei bine, consistoriele eparchiali publica tóte
 aceste dispositiuni; dar rezultatulu este, ca nu
 tóte si nu totulu se esecuta bine in parochia, si
 astfeliu bune si salutarie dispositiuni nu aducu
 ródele, ce se ascepta, si cari se intentionéza prin
 trensele.

Pre langa acestea, multe lucruri potu se mai
 fia in parochia si protopresviteratu, cari remanu
 nevediate si necunoscente foruriloru superióre. Ast-
 feliu daca sunt rele, nu se potu indreptá, ér daca
 sunt bune, nu se potu promová, deórece nu ia
 nimenea cunoscentia de ele. De aici apoi urméza,
 ca administratiunea bisericesca si scolaria nu póte
 indreptá in totu loculu ceea ce este reu, si nu
 póte promová si spriginí causele, cari ne ducu
 la bine.

* * *

Tóte acestea provinu in prim'a linia din
 impregiurarea, ca in unele párti organele, si res-

pective corporatiunile administrative din parochia si protopresviteratu, comitetele parochiale, si protopresviterale, sinódele parochiale si protopresviterale nu functioneaza destulu de regulatu, si nu se desvolta energi'a, ce o pretinde legea, si scopulu, ce-lu urmaresce acésta lege.

Ei bine, acum este tocma timpul, in carele se restauréza aceste corporatiuni. Este timpul semanatului asia dicendu, si plugariulu bunu scie, ca secerisiulu manosu mai antaiu si mai antaiu depinde dela calitatea semantiei, dela prepararea pamentului, si dela modulu, cum arunca densulu acésta sementia in pamentu.

In administratiunea bisericésca acésta buna sementia se samana acum la alegere, cand adeca suntem chiamati a numi pre acei'a, caror'a le incredintiãmu manuarea causeroru, depuse de lege in man'a loru.

In biserica suntem toti de opotriva, si §-lu 6 pre toti ne indreptatiesce a face parte din corporatiunile administrative bisericesci. Sunt multi candidatii pentru aceste functiuni pentrucã suntem toti, si astfelu avemu de unde se alegemu, si se nimerimu pre cei mai apti si pre cei mai buni.

Procedendu alegetorii cu inima curata la actulu alegerii si insufletiti si inspirati numai de interesulu causeroru bisericesci si scolarie, nu se póte cá se nu aflãmu pre cei mai buni.

Traimu de multu acum in viéti'a constitutiunala, si ne-am potutu cascigã multa esperientia pre acestu terenu. Ne este mai usioru a alege, pentrucã cunóscemu, si potemu cunósce ómenii, cari au lucratu, si voiescu se lucre, si-i potem deosebí din acei'a, cari privescu aceste posturi onorifice numai cá se aiba unu titlu mai multu in viétiã, tocma asia precum potemu cunósce si pre ómenii, cari in trecutu s'au distinsu prin activitate si zelu in administratiunea bisericéi si scólei nóstre. Astadi deci ne este mai usioru a alege, dar ne este mai mare responsabilitatea, pentrucã omului cu esperientia i-se imputa mai greu smintele, decât omului mai teneru si fara esperientia.

* * *

Ne amu permis a pune in vederea publicului nostru acestea, pentrucã la multi póteca ni-se pare unu lucru indiferentu, ca din cine se compunu comitetele parochiali si protopresviterali. Se-ne fia inse permis a dechiarã aici cu tóta resolutiunea, ca nu au dreptate ómenii, cari cugeta si judeca astfelu. Nu avemu trebuintia a aretã si motivã contrariulu. Legea fundamentala ne spune in modu destulu de claru, cine este comitetulu parochialu, si cari sunt agendele lui. Cá se nu facemu vorba multa, vomu aminti aici, ca dupa lege comitetulu parochialu este in prim'a

linia pazitoriulu si sustienetoriulu moralei publice a parochiei, unu feliu de politia in sensu cretinescu. Credemu, ca acésta missiune este de ajunsu, pentru cá se-i intielegemu importantia si missiunea cea mare, ce i-o da legea.

Nu are inse comitetulu parochialu numai acésta missiune. De atributiunile lui se mai tiene si missiunea de a ingriji de avereã parochiei, de a administrã acésta „avereã a Domnului“ cât mai avantajosu pentru biserica, de a-o inmultí si a o intrebuintiã spre scopurile, pentru cari este ea destinata. Se-intielege de sene ca mare este acésta missiune mai cu seama in o biserica seraca, precum este a nóstra, unde la fia-care pasu, ce-lu facemu intru augmentarea si sporirea asiedimenteloru nóstre de cultura lips'a de avere, lips'a de materia ne este cea mai mare pedeca.

Cu acést'a inse nu este eshauriata pre deplinu missiunea comitetului parochialu. Elu este in fine factorulu principalu la alegerea funcionarilor salarisati ai parochiei la alegerea preotiloru si invetiatoriloru. Elu stabileste in contielegere cu protopresviterulu emolumintele si qualificatiunea. Elu stabileste si prepara inainte de alegere list'a candidatiloru. Elu este apoi in fine chiamatu a face propuneri foruriloru superióre asupra modului, cum s'ar poté delaturã relele, ce se observéza in parochia, si cum s'ar poté promovã lucrurile bune.

Legea investesce deci comitetulu parochialu cu multe si mari drepturi, si in urmare cá orice lege, ce apartiene dreptului publicu totu de odata si cu multe si mari detorintie.

Cu aceleasi drepturi este investitu in protopresviteratu si comitetulu protopresviteralu. Si lui i-mpune in urmare legea facia de protopresviteratu aceleasi mari detorintie. Deosebirea este numai ca fiendu activitatea comitetului protopresviteralu, indreptata pre unu terenu mai mare si dóra si mai complicatu, raspunderea intru executare este si mai mare.

* * *

Nu vomu desvoltã mai departe cerculu de activitate alu acestoru corporatiuni. Credemu, ca cele dise pana aci sunt de ajunsu, pentru cá se ne convingemu despre importantia loru in biserica.

Se scie, ca daca inceputulu cutãrui lucru este bunu, atunci avem degia unele sianse de reusita. Am disu la inceputulu acestui articlu, ca se incepe bine anulu, pentrucã se incepe cu viétiã, cu activitate.

Bunu va trebui se fia si sfersitul, daca activitatea nóstra dela inceputu va fi condusa de interesele bisericéi si scólei, si daca la restauratiunea corporatiuniloru bisericesci ne vomu acístimã pre noi cá alegetori, si vomu sci se depu-

nemu agendele parohiei si protopresviteratului in mani bune, in mani, cari potu si voiescu a lucrá pentru inaintarea bisericeii si scólei.

Contribuindu prin voturile nóstre la stabilirea unei bune administratiuni in biserica si scóla, — vomu usiurá fara indoieála realizarea scopurilor mari, ce le urmaresce biserica lui Christos.

Ceva despre scóla, invetiatoriu si greutatele invetiamentului.

Daca cetima sant'a scriptura, vedemu cá legea aretata de mantuatoriu este lumina. Cu cât acésta lumina este mai puternica, cu atât razele ei voru aduce mai multa róda.

Crestinii cei dantai — fiindu luminati cu invetiaturile lui Christos — se nisuiu a intemeia focularie, cari se respandésca lumina, si unde pruncii lor, se-si nutrésca sufletulu lor cu lumin'a crestinatáti; — latirea luminii lui Christos — prin apostoli au prinsu radacini in poporu, cari se potu vedea si de acolo, cáci din tóte partile au inceputu a-se ridicá scóle, unde parintii tramitéu pruncii lor spre a devoltá talentulu lor daruitu de creatoriu si a primi invetiaturile crestine. De aceea dice Solomonu: „Invétia pre fiulu teu si te va odichni, si-va dá frumsetia sufletulu teu.“

Omulu invetiatu fatia de celu neinvetiatu se póte asemena cu sórele de véra, care respandésce razele sale puternice asupra plantelor, le face se ródesca, si se dea nutritu la totu felulu de vietuitoré. Astfelu este omulu invetiatu, nu numai cá e capace a-si duce lucrurile sale — rationalu in sfarsitu, ei si altui'a face unu servitiu mare, ajutorandu-lu in afacerile sale. Omulu neinvetiatu se asemana cu sórele de érna, cáci acésta de si luminéza si stralucesce, totusi nu intrunescé calitátile de a invia plantele si pomii. Asia si omulu a carui facultáti se afla in léganu, nu e capace a face nimicu de sine si aceea ce face, face fara cugetare, ori ca se teme a-se apucá de unu lucru, care fiind invetiatu l'aru duce in sfarsitu cu cea mai mare usiurintia. Sórele este unulu si acelasi, dar influinti'a lui difera dupa anutimpu. Asia si omulu e totu omu, inse mare este deosebirea ce se obsérva in faptele unui'a invetiatu si a unui'a neinvetiatu. Socrate dice: „De vei vedea pre celu intieleptu se mananci la densulu si treptele casei lui se se róda de picioarele tale.“

Nici odata n'a avutu neamulu omenescu asia lipsa de scoli ca in timpulu presinte si in viitoriu, de órece numerulu sufletelor din di in di se inmultiesce, ér pamentulu remane nnulu si acelasi. Déca economii nu voru sci conduce totu felulu de lucruri rationali si cu mai multu folosu, ca economii din trecut, cand érá numerulu lor cu multu mai micu; cum voru poté esisté, cáci productele ce ajungu unui numeru micu de ómeni, nu potu ajunge unui numeru mai mare.— Déca privimu la natur'a nóstra, inca ne vomu convinge despre lips'a crescerei, pentru ca vedemu in noi insusiri frumóse, cu cari ni-au daruitu Ddiu, cu scopu ca acéste se se lumineze, cá astfelu omulu se devina domnu preste lucrurile lui incredintiate.

Nu esista fintia, a carei fericire se nu fie purcesu din scóla. Toti numai si numai prin scóla potu

se devina aceea ce trebuie conform, destinatiunei lor. Acésta este scopulu scólei, directiunea si respective tienti'a, care are a urmari scóla. „Nimicu mai divinu de cât educatiunea, cáci fiind tenerimea educata bine si cum se cuvine, calea ei prin viétia e fericita“ — dice Platone. Ér Aristotelu dice: „Fara educatiune piere individulu, precum si statulu“

Aratandu eu pre scurta insemnatarea scólei, vinu cu permisiunea stimatiloru lectori, a aretá in margini inguste: ca ce este chiemarea invetiatoriu si cari sunt pedecile invetiamentulu?

Bas'a solida a educatiunei se pune in familia, de catra parinti ca educatori naturali. In acésta locu séu se feresce prunculu, séu intréga viétia lui va fi numai o amaratiune. Cádi parinti pórtá numai numele de parinti! In cele mai multe casuri trebuie se esclamámu cu Pestalozzi: „Traescu intr'o lume incunjurata de individi, incát inzadaru cautu pre tata séu pre mama. „Nu comite mai mare pecatu ca parintii cari sunt indiferenti de datorintiele lor insemnate.

Societatea pre langa parinti inca si-a impusu sarcin'a educatiunei prin infientiarea instituteloru de educatiune. In astfelu de institute parintii sunt inlocuiti prin educatorii de profesiune, cei ce se pregatescu anume pentru a cresce acésti individi sunt educatorii, parintii sufletesci ai pruncilor, cari i-i indrépta spre totu ce e bun, frumosu si adeveratu. Educatorii trebuie se se lupte prin fapte bune si cuvenite pentru fericirea genulu omenescu. — Ce chiemare frumósa!

Invetiatoriu, pentru a-si potea ajunge scopulu seu, prim'a óra trebuie se-se examineze, se cugete inainte de a pasi pre carier'a acésta spinósa: ca óre fi va capace a portá sarcinele cele grele, ee-lu voru intempiná? Chiar cu postul de invetiatoriu sunt impreunate cele mai mari greutáti si neplaceri, cari impedeá realizarea sublimulu scopu a-lu educatiunii.

Invetiatoriu trebuie se-si castige iubirea eleviloru sei, care este de o mare importantia la binecuvéntarea educatiunii, cáci usiuréza sarcinele impreunate cu carier'a pedagogica. „Educatoriulu trebuie se scie iubi — dice Carolu Schmidt — ca se póta propagá iubire, si se semene in lume iubire.“ Acea iubire se nu-si aiba isvorulu din faciaria, si elu insusi se-o simtiésca si apoi numai asia va poté avé efectele folositoare. „Numai iubirea adeverata póte educa energiosu, precum numai spiritulu curatu si viciu e in stare a instrui cu succesu — dice Laukhard, se nu cugete educatoriulu, ca si prin faciaria iubirea si-va ajunge scopulu inaintea pruncilor, cáci privirea acéstor'a va demascá ori mai nainte, ori mai tardiu pre ipocritu, si rezultatulu nu va fi altulu, decât desconsiderarea meritata a faciarniculu.

Prin iubirea sincera prin punctualitatea invetiatoriu, facia de detorintiele sale, sternesce in elevi, stima adeverata, respectu si acésti'a si-voru implini detorintiele cu scumpetate, cand apoi invetiatoriu si-au castigatu autoritatea pruncilor, fara de care educatiunea e desiérta. Autoritatea se nu se baseze pre strictéti'a despotica, cáci atunci elevii se voru supune, pana ce sunt amenintiati cu pedépsa, ér incetandu acésti'a. ei se voru aretá de nou petulanti.

Precum unu economu, dupa ce au examinat de amenuntulu pamentulu, l'au aratu rationalu, are lipsa de semantia deplinu sanatósa, si trebuie se scie cum se samene aceea semantia; astfelu invetiatoriu, dupa ce au examinat natur'a prunculu, au cascigatu armele puternice ale educatiunii binecuvéntate,

are lipsa de cunoștințe și de modulul predării aceleia. Invetiatoriul, trebuie să se folosească de fie-care ocaziune, de fie-care momentu, pentru înaintarea sa în știința și cultura, ca să se afle intru toată la înaltimea chiamării sale.

Cum va poté invetiatoriul instrui și desceptá facultátile pruncului, deca elu însuși nu-si va fi castigatu cunoștințe solide și de ajunsu? Cum va avé invetiatoriul autoritate înaintea pruncilor, dacă densulu numai cu cev'a mai multu va sci decât elevii sei? Cu cât omulu e mai calificatu și mai moralu cu atât autoritatea lui e mai mare, și unui individuu ca acel'a ne supunemu cu totu respectulu!

Înzadar are omulu avere, și nu o scie manipulá. Înzadar are invetiatoriul cunoștința, dacă nu e capace a predá aceea cu succesu eleviloru sei. Invetiatoriul trebuie se scie predá, cu succesu invetiaturile, căci numai așa educațiunea va avé efectele folositoare.

Este o putere ajutatóre la binecuvântarea educațiunii, care fie-care invetiatoriu, aru poté se-o aiba înaintea ochiloru sei. Boldulu spre imitațiune ne îndemna spre a-ne acomodá fapteloru altor'a și a-le primi ca îndreptari.

Tóta invetiatur'a se poté predá: prin cuventu său prin esemplu. Invetiaturile predate în form'a a două vor prinde radaoini tari în inim'a pruncului și va duce mai curend la tînt'a dorita. „Vorbele misca, eemplele atragu.“

Lumin'a fapteloru luminéza cu multu mai ageru, ca lumin'a cuventului. Cuventulu cade în urechile pruncului, pane când faptele intra în inim'a lui. Exemplulu fapteloru celoru bune este lumin'a despre carea au disu mantuatoriulu: „Așa se lumineze lumin'a vóstra înaintea ómeniloru, ca vedindu ómenii faptele vóstre cele bune bune, se maréscă pre tatalu vostru celu din ceriuri.“ Exemplulu bunu este bas'a întregi educațiunii, căci elu servește de îndreptariu la îndreptarea fapteloru celoru bune.

Cu ajutoriulu esemplului prunculu se deda a-si implini cu acuratétia detorintiele sale. „Celu ce-si alege unu modelu respectaveru, nu preste multu inca va fi respectatu“ — dice Senec'a. „Se educămu bine junimea, lumea nóua, speranti'a unui viitoriu mai frumosu, și atunci am reformatu lumea, asigurandu-i o sörte de adevérata îndestulire.“

Esperinti'a cotidiană ni-dovedește destulu de lămuritu, căci invetiatoriulu celu mai zelosu și mai calificatu, pre langa toată nișuintiele sale — cu unii scolari — nu poté ajunge la tînt'a dorita. Si în privinti'a acést'a cine e trasu la respundere de catra parinti și alții? Numai asupra invetiatoriului si-vérșă pecatulu acést'a, ca și când numai dela densulu aru depinde educațiunea, nu și dela alte împregiurări.

Nu totu omulu e donatu dela natura cu însușiri egale: unulu e dotatu mai multu, altulu mai puțin, și aceea inca se diferescu un'a de alta. Cum va poté gradinariulu cultivá o planta, dacă acea au resaritu și s'au uscatu? Tocmai așa educatoriulu nu va poté progresá cu toti elevii în asemenea mesura. Va potea cultivá acelea facultáti cu care este donatu de creatorulu. Înzadar se nisuesce invetiatoriulu a predá ideile sale, sintiemintele sale cu celu mai mare zelu, totuși nu va secerá fructele acceptate, dacă nu-i vine în ajutoriu și cas'a parintésca.

Numai atunci invetiatoriulu ar fi singuru responsabilu, deca n'aru esistá o multime de împregiurări nefavorabile, cari sunt mari ageri în contra educa-

țiunei. Scimu bine, ca prunculu nu sta numai sub influința educatoriului de profesiune, și vine în atingere și cu alte persóne, cu diferite însușiri, și dela cari primescu diferite impresiuni și astfelu de multori pecatuimu cându tragemu la respundere numai pe sermanulu invetiatoriu, și nu cautamu, care ar fi cele lalte pedeci mari, preste cari invetiatoriulu nu poté strabate. Când toată lumea caută se înainteze în cultura, se nisuesce a sfarmá tot ce nu-i place și ceea ce ar fi pedeca educațiunei, atunci educațiunea familiara, care este bas'a educațiunei, se afla — mai alesu la noi—in fasie. Parte mare din aceea ce propaga invetiatoriulu în scóla, acasa prin parinti se nimicesce. Din experientia vorbescu. Amu vediatu casuri, unde parinti pentru ca am datu abcedariu pruncului reu, au opritu prunculu dela scóla. Ași poté aduce fôrte multe casuri analóge acéstui esemplu, dar sum convinsu, ca cine a ambiatu printre poporulu nostru, i-i este fôrte bine cunoscutu aceste triste împregiurări.

Si în privinti'a acést'a nu póta vin'a numai poporulu de rendu, carele dóra inca nu întielege bine chiamarea unui invetiatoriu și apoi a scólei, ci se ne miramu de acei individi, cari santu înaintati, și cari totuși punu pedeci mari educațiunei, prin desautorizarea invetiatoriului în scóla și în St. biserică în presentia unui poporu numerosu și a prunciloru loru. La totu lucrulu, care voește omulu a-lu duce în deplinire se recere paciéntia și cu cât lucrulu e mai mare în aceea mesura se pretinde și paciéntia.

Ne potemu bucurá în timpulu presente, căci sunt comune unde sunt invetiatori dotati mai binisioru, dar în cea mai mare parte sunt mai puțin dotati, apoi și aceea puțin dotatiune o capeta neregulatu. Unde e paciéntia, când sermanulu invetiatoriu e cu cugetulu la traiulu vietii, cum, și ce va face se póta trai? Speru ca cu timpulu vomu avé scóle bune, invetiatori dotati conform chiamării loru celei grele, când apoi vomu poté pretinde dela invetiatori progresu în masura receruta.

Se-ne unimu deci puterile în trun'a se lucrămu intr'a colo, ca se potemu delatura — toată periculósele pedeci ale educațiunei binecuvântate, căci astfelu uniti intrun'a vomu poté progresá.

Galsi'a, la 18. Decemvrie 1884.

Invetiatoriulu.

Stilu și bunu simtiu.

Ce ati dice de unu scriitoriu, tineru său betranu, care, pentru a ve spune că primari'a capitalei cutărui districtu a reparatu cisméu'a dela respanti'a Serbului, său că gainele sufera în satulu Vai-de-ei de unu feliu de spuzéla ne mai pomesita, începe prin a studiá cu vorbe late staréa fontaneloru la Greci, la Romani și la Americani; a-se entusiasma de „progresulu care merge cu pasi gigantici,“ de „er'a nouă care se deschide (în ori-ce casu nu cu cheile lui), de „grelele îndetoriri ce-si asuma guvernulu facia cu actualele cerintie și necesități?“ — Acestea, pentru fontani?

Se trecemu la gaini. „Unu nouu flagelu bantăie infricosiatu comun'a Vai-de-ei.“ Acést'a e începutulu; urmarea vine îndata și cuprinde: pe „stramosii nostrii“ cari îngrijiau altfelu de „bransiele comerciale și industriale nationale;“ pe „invențiunile științei“ pe „interesele cele mai sfinte ale țerei“ și, mai cu sémă pe nelipsit'a „culpabila apatia în care zacéu și de

care cu o ora mai nainte trebuie se ne debarasamu.“ — Acést'a, pentru spuzél'a gaineloru care nu mai oue.

Ve intrebu acum: déca pentru subiecte, interesante nu te dicu ba, dar de o mana mai mica de cât altele, scriitoriuu o ia pe córd'a nalta, cand va fi vorb'a de cev'a mai de capetenia, ce córda va face se sune? Trebuie se suia, nu e asia? Se fia din ce in ce mai tare, mai putericu, mai elocinte, mai *imagé* in stilulu seu, scriitorulu care pentru fontan'a si gainele de mai sus o luase pe córd'a „pasiloru gigantici ai progresului?“

Se intielege cá va trebui se suie susu de totu, si d'aci nasce pe fie-care di, de câtv'a timplu, unu feliu de prosa romanésca atât de intinsa córda, încât tiepa la cea mai mica atingere; atât de umflata in cât crépa la cea mai mica împungere a banului simtiu; atât de tiépana si maiestósa încât da in nasu, indata ce ti-a venitu se-i pai macaru piedic'a cea mai mica a ratiunei.

S'ar crede cá suntemu certati de tot cu stilulu simplu care te sfatuiesce se scrii, cand Staa a batutu pe Neesiu, cá Stanu a batutu pe Neesiu, séu Neesiu a fosta batutu de Stan, ér nu cá „unulu din cei mai stimabili cetatiani a urbei nóstre, in prad'a unei incomprehensibile surescitatiuni, a parasitu liniscea care totdeún'a l'a caracterisatu, si radicandu o criminala mana, a lovitu din tóte puterile pe onorabilulu seu interlocutoru, cu care, pana la perpetrarea acestui faptu odiosu din tóte punctele de privire, traise in perfecta si afectuósa analogie de vederi...“ S'firsescu eu, dar autorulu acestui modelu de „boierie stilistica“ mai avea de disu.

In capitala lucrulu acest'a, busunflatur'a de stilu se vede mai raru; scriitoriuu, luat in fuga de productiunea dilnicia a penei sale, n'are timplu se puna picioróngele stilului de cimpoi pentru a ajunge la acele *sesquipedalia verba*, de care vorbesce Horatiu. Spune faptulu astfelu cum s'a petrecutu, si de face comentarie, le serie totu pe córd'a aceea, fara s'o mai instrune si s'o faca se tiepe.

In districte unde diarele esu odata, de dóne ori si de trei ori pe septemana, scriitoriuu cóce in elu faptulu, lu-inferbanta, si se inferbanta pe ela insusi, colcaie 2—3 dile si cand isbucnesce, apoi tiene te cititoriuu, cáci ai se vedi minuni.

Lamartine dicea cá trebuie se pai ochelari verdi pentru a citi superbele pagini ale lui Paul de Saint-Victor, din caus'a stralucitóreloru frumuseti ale stilului care te orbesce. Pentru a citi nasdravan'a, sva-paiat'a, colcaitórea prosa romanésca a presei provinciale care-ti soscesc din cele patru unghiuri ale tie-rei, ti-ar trebui o donitia cu apa rece pentru a stinge foculu care se prelinge in limbi si in suluri pe marginea colóneloru. Santu mici colónele, sunt mititele foitiele (25 ct. lungime, 15 latime) dar au in ele o caldura mai mare ca acei'a din cersiafurile lui *Times*, *le Temps*, *la Gazette d'Italia*! — Te salta, te ardu, te spaimenta!

Iai in mana unu diariu care vine din cutare séu cutare capitala de districtu, lu-iei cu placere cáci impresiunea e frumósa, literile santu bune si citibile (mai tóte tipografiile santu noi), harti'a placuta la pipaitu si la vedere, pana si cee'a ce se numesce estetic'a diariului, „ordinea materieloru“ cum se dice in Bucuresci, adeca *la cuisine de journal*, cum se dice in Paris, e adesea reusita. Tot atâtea cuvinte cari te indémna se citesci diariulu, diarelulu, cu placere si fara oboséla. Cu privirea si cu mintea liniscita in-

cepi „Primulu-Cutare“ adeca revist'a, si dela antai'a linia, te apuca si pe dt'a cum l'a apucatu pe scriitoriuu acelu „Prim-Cutare“ cáci citesci ingrozitu... *Miezulu noptiei a sunatu...*

Si punte, punte, punte! Ferice de tipografi din orasiulu Cutare!! Tremuri si citesci, cáci e vorb'a de miediulu noptii, ór'a crimeloru si negreloru intrigi. Tremuri, dicu, dar nu te poti opri d'a nu te intrebá: déca autorulu a luat atát'a de susu dela inceputu, unde se va cocotiá la midilóu si la fine pentru a fi in tonu si mergendu *crescendo*.

Alu duoilea aliniatu. . . . „Miediulu nopti suna“...

Alu treilea aliniatu: . . . . „Miediulu noptii a sunatu“... Si aci, nu-mi aducu aminte bine, dar, paremi-se, vine o esclamatune de: o cetatiani! o locuitorii cutareni! o destinu!

Pas de nu avea doniti'a cu apa rece la indemana, si pas de nu di, dupa ce ai sfarsitu acestu terribilu Prim-Cutare: acum slobodiesce pe robulu teu, stapane, cáci miediulu noptii nu suna de cât o data intr'o nópte.

Intr'unu altu diariu din altu orasiu, Primulu-Cutare, facutu de-mi aducu bine aminte pe tem'a „ne-pasarii generatiunii actuale,“ te salta dela inceputu cu cuvintele: *Ce grozava saracia!* care erau luate ca refren si insocite p'alocurea de: o Golescii, Rosetii, Bratienii, Negri, etc. etc... Fia isteria séu iperestesia, eclipsa de bunu simtiu séu neinduplecata pofta de vorbe late si umflate, nu seu; seu numai cá e ostenitoriu lucru se citesci asemenea espectoratiuni, care se opintescu a *constitutionalisa, deconstitutionalisa si reconstitutionalisa* asia numitele cestiuni pendinte, in locu d'a ne spune si nóua simplu, si lamaritu, si liniscitu, cele intemperate prin judetiu, cele desbatute in consieliele judetiene si comunale, imbunatatirile facute séu proiectate, abusurile comise, pedepsele cari au urmatu; in fine, semnele de viétia sanatósa séu bolnava a judetiului cutare. — Asi! Asia ar fi, déca n'am fi cum suntemu:

Latini caror'a li-e in fire s'o iá in tóte pe latu.

Cáci, de ne-amu ocupá de judetiu si de pasurile lui, n'am sei ce face Bismarck si Gladstone; n'am pune tier'a la cale, nu ne-am pronuntiá in afacerile europene, universale, lunare, sublunare. Si un'a cá ast'a nu se póte odata cu capulu!

Piéra tóte gainele din comun'a Vai-de-ei si sece tóte cismecele din urbea Cutare, cititorii inse se scie cá in Tonkin, generalulu Négrier merge inainte cu vitejie; si in Reichstagulu germanu d. de Bismarck se plange de d. Richter cá-lu face in diarele sala grosolan cu cucónele.

Lucrulu e tristu, cu atât mai tristu cu cât léculu e atât de usioru!

„Romanulu.“

Gion.

D i v e r s e .

* Alegere de protopresviteru. Mercuri in 9/21. Ianuariu a. e. s'a intrunitu sinodulu protopresviteralu electoralu alu Aradului sub conducerea comisariului consistorialu, a parintelui protosincelu Iosif Goldisiu. Dupa celebrarea santei liturgii si invocarea Duchului santa si dupace dlu comisariu deschise siedinti'a prin o cuventare frumósa si acomodata procedendu-se la votisare dintre 62 de voturi a intrunitu 58 parintele *Moise Bocsianu*, parochu in Curticium, si asesoru alu consistoriului eparchialu si metropolitanu; ér parintele *Michaiu Sturz'a*, parochu in Siepreusiu si ase-

soru consistorialu 3 voturi. Unu votu s'a anulat. Actulu alegerii se va substerne in curend consistoriului eparchialu pentru a denumi pre fitoriulu protopresviteru in sensulu statutului organicu.

* **Himenu.** Ieri s'a celebratu cu mare solemnitate in biseric'a catedrala din Aradu cununii a amabilei domnișerei *An'a*, fiic'a magnificului domnu *Demetriu Bonciu*, notariu publicu si consiliariu regescu din Aradu, cu domnulu *Petru Truti'a* deputatu dietalu. Biserica erá plina si asia dicendu indesuita de unu publicu alesu de tóte nationalitátile. Ca nasi au functionatu *Il. S'a*, dlu *Dr. Iosif Galu*, si dlu *Dr. Nicolau Oncu*, advocatu in Aradu.

Dorimu miriloru viétia fericita.

* **Himen.** Tinerulu *Terentiu S.C. Thipeiu*, aspirantu de notariu, din comun'a *Dieciu* a incredintiatu pe *Doióra Melani'a* fiic'a *Dlui Georgiu Ónea*, notariu in *Iosasiu*. Le dorimu viétia indelangata.

* **Conferintie literare in Aradu.** Astadi la órele 6 dupa amédi va tiené o conferintia literaria in sal'a iustitutului pedagogico-teologicu dlu profesoru *Vasiliu Mangra* despre: „*Marirea si caderea lui Michain Eroulu*”; ér *Duminec'a* viitória va prelege dlu inventiatoriu *Petru Popoviciu* despre: „*tabloulu naturii*.”

* **Pentru ajutorarea inventiatoriului Petru Serc'a** din *Secusigiu* in urm'a apelului publicatu in „*Biserica si Școl'a*” a incursu sum'a de 23 fl. 70 cr., colectati prin dlu notariu *Daju* din *Toraculu-mare*, carele la acésta colecta a contribuitu cu sum'a de 10 fl. Inventiatoriulu ajutatá esprima si pre acésta cale multemit'a sa dloru contribuitori.

* **Corulu plugariloru din Cuvinu** a arangiatu in sér'a de 27. Decemvre 1884 unu concertu, impreunatu cu dansu. Concertulu acest'a a succésu preste acceptare. Tóte piesele din programa s'au esecutatu sub conducerea inventiatoriului *Nicolau Stefu* cu mare precisiune. Venitulú acestui concertu a fost preste 100 fl., v. a. In diu'a de santulu *Ioan botezatoriulu* corulu din *Cuvinu* a esecutatu cantárele dela sant'a liturgia in biseric'a din *Covasentiu*. VEDIENDU poporulu nostru din acésta comuna succésulu obtienutu de fratii loru din *Cuvinu*, inca in aceeași di a decisu a infientiá si in acea comuna unu astfelu de coru.

Ne bucurámu, ca acésta institutiune frumósa se latiesce totu mai multu in comunele nóstre.

* **Adunarea constituanta a institutului nou de creditu si de economii „*Timisiana*” din *Timisióra***, s'a tienutu in 10/22 ale cur. decurgendu in cea mai buna ordine. Au fostu presenti 100 de actiunari, reprezentandu 500 de actiuni. Intre actiunarii presenti am avutu bucuri'a a vede pre *DD. V. Babesiu*, dl baron *Dr. Ch. Biliotu. C. Bradiceanu, Dr. Vuia, F. Rezeiu*, ca mai indepartati cu locuintiele. Comitétulu membriloru fundatori a alesu directiunea in umatóriele persóne: *Em. Ungurianu, T. Belu, M. Barbu, Tr. Gaitia, G. Achim, Costa Maniu* si *Nicolau Cosariu*. Comitétulu de supraveghiere: *Stef. Adam, V. Porutiu, A. Suciú, G. Lazaru* si *Eut. Ciobanu*. Membriloru fundatori — li s'a votatu absolutoriu si cu ulteriór'a administratiune s'a incredintiatu directiunea carei'a i-s'a predatu jurnalele si averea. Decursulu intregu alu siedintiei a doveditu o insufletitória si impunatória armonia si intielegere reciproca. „*Luminatoriulu*.”

† **Necrologu.** Veteranulu si evlaviosulu parintele *Labosintiului Lazar Popoviciu* protopopiatul *Lipovei*, dupa unu morbu de 5 septemani in 2-a luni

curinte a incetat din vietia in a 58 alu etatii si in a 32 alu servitiului seu, lasendu dupa sine nemangaiati pe iubita s'a socia, si unica fiica, care deja e maritata. — Remasitiile defunctului s'a depusu spre vecinica odihna in cimiteri lu din *Labosintiu* in 3 Ianuarie. — Serviciul funebrealu s'a oficiat de catra parintele *Simeon Tomescu* din *Sistarovetiu*, ca plenipotentiatulu protop.; asistata de parintii *Ioanu Capitánu* preot in *Secasiu-Timisian* si *I. Petcu* din *Chisidia*. — Parintele *Ioanu Capitánu* la cimitiriu inainte de alu depune pe defunctulu in morment, a rostitu o cuventare funebrala, carea a storsu lacrimi din ochii tuturoru, si in cele din urma toti cu betreni cu teneri, micu cu mare depunend lacrimi ferbinti pe mormentulu pastorului lor sufletescu — sau departatu dicendu toti ca *Ddiu* se-lu odihnéscá, si se-i erte peccatele. C.

* **Celu mai mare tunu de asiediu alu artileriei prusiane.** — Dilele acestea s'au facutu sperintie in poligonulu de la *Neppen*, organisatu in usin'a *Krupp*, c'unu tunu ghintuitu, care pare a fi celu mai mare tunu de asiediu alu artileriei prusiane. Acest tunu este de otielu si aruncu o proiectila care cantaresce 136 chilograme. Cu tóte acestea, greutatea totala a tunului nu este mai mare de 1,000 chilograme, pe cand mortierulu de 21 centimetre, acela chiar care a servitu in 1870 la bombardarea intariloru francese, cantarea 2,800 chilograme. A micșiorá greutatea tunului este a inlesni transportarea lui si punerea in baterie; din acest punctu de vedere trebuie a inregistrá progresele dobandite de usin'a *Krupp*. Cercurile militare germane au urmaritu cu cea mai mare atentiune sperintiele facute la *Neppu*.

* **Censur'a rusa.** — Censur'a rusa a revizuitú cartile catolice de rugaciuni pe cari le intrebuintiéza *Polonezii*. Cuventulu „*monarchu*” a fostu inlocuitu cu „*parintesculu nostru Alesandu Alesandrovicu*”; in locul cuventului „*noi*” in: „*Ia-ne, Dómne, suptu paz'a t'a*” s'a pus: „*Ia Rusia suptu paz'a t'a*”; „*scapa-ne de peccatele nóstre*”; a fostu inlocuitu cu „*sterge peccatele nóstre*”; si in fine, alu sieptelea cuventu alu lui *Christos*: „*mangaie s'au scapa pe prizonieri*” a fostu suprimatu. „*Rom.*”

* **Gimnasiulu superioru din *Sucév'a*** (*Bucovin'a*) a fost cercetatu in anul 1884 de 350 scolari. Dupa confesiuni: 162 gr. or., 56 rom. cat., 3 gr. cat., 2 arm. cat., 10 arm. or., 7 evang. si 110 de legea mosaica. „*Candel'a*,” de unde scótemu aceste date obsérva: „*Datele acestea ne spunu si de astadata, cumcá gimnasiulu acel'a nu este inca cercetatu de gr. or. in proportiunea cuvenita. Cáci cand dá mai cá *Sucév'a* insasi acei 110 mosaici, óre se nu fie in stare trei tienuturi, adeca alu *Sucevei, Gurei-Humorului* si alu *Câmpulungului* a dá macaru de 3×162 gr.-orientali. Óre trebuie se mai spunemu cumcá amu ajunsu la ór'a suprema, ca se tienemu concurentia eficace cu celelalte confesiuni din tíera in ale culturii si progresului? A nu resultá, cá preotimea cât si inventatorimea trebuie cu interesu mai viu si cu mai multa inima se indemne poporulu a-si tramite copiii nu numai la scótele primarie, ci si la cele mai inalte? Noi ne-am semti in adeveru in timpuri mai fericite, candu am audi, ca atatu onoratii pastori de suflete catu si inventatorii prindu a-se intrece laudandu-se, ca au câte atatia si atatia baieti de sub pastori'a si conducerea loru la scóle mai inalte. Omulu póte fórte multu daca vrea si-i e aminte!*”

* Unu cane invetiati. O comunicatiune adresa „Revistei stientifice“ din Paris de doi profesori francesi, si privitori la cestiunea fórte la moda in acestu momentu, a facutu de curendu, turulu preseii.

Scen'a se petrecea la Inverness, in Scotia, unde cei doi profesori se aflau in caletorie. Unu cane trecu pre langa ei purtandu la gátu o cutie pentru bani si cersitorindu pentru „Benevolent Institution“ din orasiu, cum arata inscriptiunea depe cutia. Cei doi caletorii voira se depuna o moneda, candu canele ii-facu se inteléga ca erá mai bine se-lu lase a o lua in buze, ceea-ce si consimtira a face. Indata inteligentulu dobitocu, ducendu-se dreptu la o brutarie, ii-dete moned'a, obtinu in schimbu o pâne, pe care se grabi a o manca, si o jumetate de penny, pe care brutarulu o puse in cutie.

Cei doi profesori, cari urmarisera de departe miscarile canelui conchisesera firesce, la unu rationamentu destulu de complicatu pentru unu cane si la unu gradu de siarlatanie, póte comunu la ómeni, dar fórte extraordinar la umilitulu seu amicu.

Explicatiunea misterului se dete curendu de ca tra unu locutoriu din Inverness, d. Mackensie Kennedy. Se pare ca canele e fórte cunoscutu acolo, si de multa vreme. Elu e dresatu cá se cersiésca pentru *Benevolent Institution*; la acestu resultatu inse s'a ajunsu invetiandu-lu a luá unu penny in gura pentru a alerga la brutaru se primésca: o pane mica; si o jumetate de penny. Astfelu vorbindu, canele cersitoresce pe jumetate profitu; scie ca pentru fiecare moneda ce capeta are dreptulu la unu salariu in natura platitu de brutaru, si nu primesce alta chrana decatu panea castigata astfelu de elu.

Faptulu, chiar redusu la aceste proportiuni modeste, nu e mai putinu curiosu, si presupune inca la animalu sentiulu unui raportu de cauza la efectu. Dar e multu departe de rationamentulu spontanu a carui manifestatiune crediura ca o surprinda cei doi caletori:

INVITARE DE PRENUMERATIUNE

la

„BISERIC'A si SCOL'A.“

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Cu inceputulu anulu 1885 deschidemu abonamentu nou la „*Biserica si Scol'a.*“

Rugámu pre toti domnii abonenti de pana acuma, cari dorescu a avé fói'a nóstra si pe viitoriu, se binevoiésca a tramite la „tipografi'a diecesana“ pretiulu de prenumeratiune care e:

Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . . 5 fl.
 „ „ „ „ 1/2 anu . . . 2 fl. 50 cr.
 Pentru Romani'a si strainetate pe anu . 14 franci
 „ „ „ „ 1/2 anu 7 „

Sprijinulu moralu si materialu, de care pana acuma s'a bucuratu fói'a nóstra, ne indreptatiesce a sperá. cá si in viitoriu vomu fi imbratisiati de aseminea simpathii calduróse precum si de bunavointi'a nestramutata a On. Publicu cetitoriu.

Redactiunea.

Concurse.

Conformu decisiunei Consistoriale de dto 31. Decemvre Nr. 1335. B. din a. t. 1884, — pentru postulu de Capelanu temporalu, langa neputinciosulu parochu Teodoru Popovieiu din *Meziadu*, in protopresbiteratulu Beinsiului; se escrie concursu cu terminu pana la 17. *Februaru. v. a. c.* candu va fi si alegerea.

Emolumintele suntu jumetate din tóte beneficiile acelei parochii, carea dupa dotatiunea constatata de Sinodulu parochialu — apartienendu parochieloru de clas'a a dóua — pentrupostulu — sau capelanulu alegandu da o dotatiune socotita in bani de 301 fl. 50. cr. v. a.

Recursele sunt a-se adresá Comitetului parochialu gr. or. din *Meziadu* — si a-se trimite subscrísului protopresbiteru in *Rabagani*.

Datu din Siedinti'a Comitetului parochialu tie-nuta in *Meziadu* la 7. Ianuariu 1885.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Elia Moga**, m. p. protopresviterulu Beinsiului.

Pentru deplinirea unui postu de capelanu temporalu langa parochulu imbatranitu din *Girisiu. F.*, *Damascenu Serbu*, conform ordinatiunei V. Consistoriu gr. or. oradanu, dto 31. Decemvre 1884. Nr. 1328. B, se escrie concursu cu terminu de alegere, ia 2/14. *Fauru a. c.*

Postulu acest'a de capelanu la parochi'a de clas'a a 2-a e impreunatu cu diumetate din, tóte beneficiile parochiale, cari suntu:

- 1) 16 jugere pamentu aratoriu, estravilanu,
- 2) Birulu preotiescu dela 140 numere câte o mesura de cucuruza sfarmatu,
- 3) Din stótele indatinate, — si cortelu in natura cu gradina de legumi

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu poffiti a-si tramite recursule loru adresate comitetului parochialu din *Girisiu F.*, si adjustate cu documintele necesarie conform statului organicu la protopresviterulu tractualu alu *Beliului*, in *Ókrös* pana la terminulu de alegere.

F. *Girisiu*, 9/21. Ianuariu 1885.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Petru Suciú**, protopresviterulu gr. or. alu *Beliului*.

Pentru deplinirea definitiva a vacantei parochii de clas'a III-a din comun'a *Tieganesci* — si fili'a *Cuiesdu*, protopresviteratulu *Pestésului* cottulu *Bihoru* conform decísului Ven. Consistoriu din *Oradea-mare*, dto 27 Aug. 1884 Nr. 705 B, se escrie concursu pana la 30 Ianuariu 1885 cand va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: din comun'a *Tieganesci*.

- 1) birulu preotiescu 10 cubule cucuruza a 5 fl. cubululu, 50 fl.
- 2) dela 45 numere de case câte un'a diua de lucru a 30 cr. de diua 13 fl.
- 3) 15 jugere pamentu a 5 fl. jugerulu 75 fl.
- 4) venitululu stolaru 50 fl.
- 5) Casa parochiala cu apartinentiele ei 8 fl.
- 6) venitululu din póme computatu dupa 5 ani, vine pe unu anu 20 fl.

Din comun'a *Cuiesdu*:

- 1) Birulu preotiescu 12 1/2 cubule cucuruza a 5 fl. 63 fl.
- 2) dela 50 numere de case bani pentru fênu a 50 cr. 25 fl.

3) 1½ jugeru pamentu de clas'a I. 10 fl.

4) dela 50 numere de case câte un'a diua de lucru à 30 cr. 15 fl.

5) Stólele usuate dela 90 numere de casa 71 fl. tóte aceste computate la olalta dau unu venitu curatu de 400 fl.

Doritorii de-a ocupá acésta parochia sunt pof-titi a-si trimitte recursele loru instruate in sensulu stat. org. pana la terminulu susu pomenitu adresate Comiteturu parochiale subsemnatului protopopu in Lugasiulu de susu, p. u. Eleds.

Comitetele parochiale.

In contielegere cu: **Teodor Filippu**, protopop. Pestesiului.

Pentru deplinirea definitiva a vacantei parochii de a III-a clasa din comun'a *Stuncuusu*, protop. Pestesiului, cottulu Bihoru, conform ordinatiunei Ven. Consistoriu din Oradea-mare dtto 29 Oct. 1884, se escrie concursu pana la 27 Ianuaru st. v. 1885 in care diua va fi si alegerea.

Emolumintele sunt:

1) Dela 200 numere de case câte un'a vica de cucuruзу sfarmatu in pretiu de 250 fl

2) Stólele usuate dupa calcululu mediu de 5 ani la olalta 150 fl

3) Se speréza ca la procsim'a comasare ce este deja in curgere este prospectu a dobandi celu putienu ¼ sesie de pamentu care asemenea se estimédia pe unu anu 50 fl.

4) bani pentru fenu dela tóta cas'a 40 cr. dau sum'a de 80 fl.

5) Casa parochiala cu unu intravilanu de 1600 stangeni □, afara de cas'a parochiala si intravilanulu ei tóte beneficiile parochiale computate la olalta dau suma de venitu curatu anualu 530 fl.

Doritorii d'a ocupá acést'a parochie suntu pof-titi a-si trimitte recursele loru instruate in sensulu Stat. org. pana la terminulu susindicatu adresate Comiteturu parochialu subsemnatului protop. in Lugasiulu de susu post'a ultima Eleds.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: **Teodor Filippu**, protop. Pestesiului.

In poterea ordinatiunei Ven. Consistoriu alu Caransebesiului din 12 Octomvre 1884 Nr. 766 B. se escrie prin acésta concursu pentru ocuparea unui postu vacantu de preotu in parochi'a (cu 2 preoti) *Seleusiului*, din protopresviteratulu Panciovei cu terminu de 30 de zile dela prim'a publicare.

Parochi'a vacantá este de clas'a a dou'a. Dota-tiunea, ce da ea preotului se cuprinde din urmatórele:

1) Un'a sesiune parochiala de 34 jugere catastrali, adeca 24 jugere aratura si 10 fenatiu a 10 fl. jug. = 340 fl. venitu anualu.

2) Birulu parochialu dupa rescriptulu declaratoriu illiricu din 1779 cu câte 31, 60 si 120 cruceri dela facare familia cu stare dejosu, demidilocu si de frunte circa 120 fl. pe anu.

3) Competintiele stolare usuate din vechime dela 1423 de suflete in suma anualu de circa 250 fl.

4) Venitele accidentali dela servitii pof-tite esceptionalminte necalculabile.

Recurrentii voru avé a-si instrui recursele cu documente prescrise prin §. 13 din Stat. org. si § 15 lit. b) din regulamentulu pentru parochii, apoi

adresate comitetului parochialu a-le tramite subscri-sului administratoru protopop. in Dolova (cot. Torontal) per Panciov'a in terminulu statoritu.

Diua alegerei se vá public'a din partea oficiu-lui protop. prin oficiulu par. in biseric'a din Seleusiu cu 8 zile mai nainte.

Dolove in 20 Dec. 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Aron Bartolomeiu**, adm. protop.

Din partea Comiteturu parochialu gr. or. din *Bichisiu*, pe bas'a decisiunei aduse in siedinti'a sa tienua la 13/25 Dec. anulu 1884 pentru indeplinirea parochiei vacante de clas'a a II-a din comun'a bis. gr. or. Bichisiu cu filialele apartinente, protopresviteratulu Chisineului, se escrie concursu.

Dotatiunea preotiésca se cuprinde in urmatórele emoluminte:

1) Sessiunea parochiala.

2) Dela 192 de parechi casatorite parte 1 fl. 50 cr. parte 1 fl éra dela amestecate 50 cr.

3) Din cametele baniloru foundationali pentru pomenirea mortiloru si parastase preste anu 46 fl.

4) Stolele indatinat dele 698 de suflete din matre si filele apartinetóre.

5) Cas'a parochiala cu 3 chilii si 2 cameri, cu aula si gradina de legumi.

Dela recurrenti se pretinde, ca pre langa sciintia perfecta a limbei romane si magiare se produca testimoniu despre absolvarea alu 8 clase gimnasiali, testimoniu despre absolvarea teologiei si de calificatiune, — si cu privintia la recerintiele locali, se prieépa limb'a serbésca, si se scie celu putienu ceti si grecesce.

Recursele astfelu instruite si adresate Comite-tului parochialu din Bichisiu sunt a-se substerne Pré On. Domnu Petru Chirilescu, protopresviterulu tractualu in Kétegyháza, avendu a se presentá in un'a Dumineca séu serbatóre, — sub durat'a concursului — in s. biseric'a spre a-si aretá desteritatea in cantari si predica.

Se observéza ca alegendulu in decursu de unu anu, jumetate din venitul parochiei va avé se éee veduvei preotese.

Terminulu de alegere 27 Ianuaru st. v. 1885.

Datu in Bichisiu 15/27 Dec. 1884.

Mihaiu Marcu, m. p.
presied. com. par.

In contielegere cu: **Petru Chirilescu**, m. p. protopresviteru.

Pentru statiunea vacanta invetiátorésca din *Holtmiziesiu*, protopresviteratulu Halmagiului, se escrie concursu cu terminulu de alegere 27 Ianuaru 1885.

Emolumintele anuali sunt: a) in bani 180 fl. b) 615 litre grâu 615 litre cucuruзу c) 15½ metr. lemne din care va incaldi si scóla d) cuartiru si gradina in estensiune de 800 □.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au a-si trimitte recursele proveidute cu tóte documintele prescrise prin lege pana la 26 Ianuaru 1885 subscrisului inspectoru scolariu in Halmagiu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: **Ioanu Groza**, m. p. protop. si insp. scol.